

**Силабус навчальної дисципліни
«Інтерсеміотичний переклад у міжкультурній комунікації»**

Напрямок підготовки	доктор філософії																							
Галузь знань	03 Гуманітарні науки																							
Спеціальність	035 Філологія																							
Освітньо-наукова програма	Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство																							
Статус дисципліни	Дисципліна вільного вибору аспіранта																							
Мова навчання	Українська																							
Семестр	III																							
Кількість кредитів ЄКТС	3																							
Форма підсумкового контролю	Залік																							
Викладач	Никитченко Катерина Петрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови КНЛУ																							
Анотація навчальної дисципліни	<p>Дисципліна спрямована на поглиблення і систематизацію знань аспірантів щодо ролі семіозису та знаку у процесі перекодування одиниць з однієї семіотичної системи в іншу. Курс дозволить систематизувати знання аспірантів про розмаїття теоретичних і методологічних підходів до інтерсеміотичного перекладу в аспекті розуміння полімодальності дискурсу як відкритої мовної системи, що виявляється у взаємодії знакового та реального світів. Курс сприяє усвідомленню аспірантами проблеми актуалізації інтерсеміотичного простору з урахуванням вербального / невербального перекодування знаків вихідної мови / культури у перекладознавстві. У межах цього курсу аспіранти опановують вміннями визначати певну інтерпретаційну модель перекладу як семантичну / прагматичну / семіотичну базу застосування відповідних перекладацьких стратегій і тактик в аспекті інтерсеміотичного перекладу. Курс включає два змістових модулі. У першому модулі розглядаються <i>основи семіотичних та інтерсеміотичних студій у перекладознавстві</i>, що передбачає розуміння <i>семіотики як міждисциплінарної науки</i>, обґрунтування <i>семіотичного підходу до аналізу інформаційного суспільства</i>, вивчення <i>проблеми сучасної семіотики в аспекті взаємодії мови та культури у перекладознавчій перспективі</i>; розгляд <i>дискурсу як семіотичного процесу</i>; <i>розуміння інтерсеміотики як галузі культурологічних досліджень</i>. У другому модулі розглядаються <i>теоретико-методологічні аспекти інтерсеміотичного перекладу</i>, що передбачає розгляд <i>основних, концептуальних підходів до розгляду дискурсу в перекладознавстві</i>; вивчення <i>когнітивного простору мовної свідомості в інтерсеміотичному перекладі та моделювання процесу розуміння тексту людиною</i>.</p>																							
Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)	<table border="1"> <tr> <td colspan="3">3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Денна/вечірня форма навчання</td> <td>Заочна форма навчання</td> </tr> <tr> <td>лекції</td> <td>20 год.</td> <td>6 год.</td> </tr> <tr> <td>семінарські заняття</td> <td>10 год.</td> <td>4 год.</td> </tr> <tr> <td>практичні заняття</td> <td>–</td> <td>–</td> </tr> <tr> <td>консультації</td> <td>–</td> <td>–</td> </tr> <tr> <td>самостійна робота</td> <td>60 год.</td> <td>80 год.</td> </tr> </table>			3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:				Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання	лекції	20 год.	6 год.	семінарські заняття	10 год.	4 год.	практичні заняття	–	–	консультації	–	–	самостійна робота	60 год.	80 год.
3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:																								
	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання																						
лекції	20 год.	6 год.																						
семінарські заняття	10 год.	4 год.																						
практичні заняття	–	–																						
консультації	–	–																						
самостійна робота	60 год.	80 год.																						
Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни	<p>Для успішного освоєння дисципліни аспіранти повинні <i>знати</i> теоретичні основи письмового перекладу художніх і нехудожніх текстів; базові категорії та поняття дискурсології, міжкультурної комунікації, лінгвістики тексту, семіотики, інтерсеміотичного перекладу; базисні засади письмового перекладу різних типів текстів / жанрів та їх окремих складових, зв'язок перекладу з дискурсологією, прагмалінгвістикою та семіотикою; важливість перекладу як засобу міжкультурної комунікації та міжмовного посередництва.</p>																							

	<p>Аспіранти повинні <i>вміти</i>: робити лінгвістичний, концептуальний, літературознавчий, семіотичний, перекладознавчий / перекладацький аналіз вихідного / цільового тексту; здійснювати доперекладознавчий / перекладознавчий аналіз оригінальних текстів різних типів; адекватно обирати стратегії і тактики перекладу відповідно до особливостей інтерсеміотичного перекладу; застосовувати методологічні принципи здійснення адекватного та еквівалентного перекладу текстів, що належать до різних семіотичних систем. Для успішного освоєння дисципліни аспіранти повинні <i>володіти</i> комплексними знаннями із загальнофілологічних дисциплін, як мовознавство, літературознавство, дискурсологія, прагматика, семіотика, міжкультурна комунікація.</p>																		
<p>Мета вивчення дисципліни</p>	<p>Сприяти <i>формуванню у аспірантів</i> професійних компетентностей, про інтерсеміотичні студії як галузь культурологічних досліджень в аспекті перекладознавства, що дозволить поглибити знання слухачів про інтерсеміотичні парадигми знань, підвищити їх міждисциплінарну наукову компетентність та спонукатиме до пошуку ефективних шляхів застосування міжпарадигмальних знань у процесі перекладацької діяльності; сприяти <i>усвідомленню аспірантами</i> ролі розмаїття теоретичних і методологічних основ інтерсеміотичних студій у перекладознавстві, що формує здатність до інтерпретації креолізованих текстів; <i>формуванню здатності</i> майбутнього фахівця правильно інтерпретувати різні наукові позиції для вибору шляхів інтерсеміотичного аналізу художнього тексту та його перекладу, <i>розумінню</i> завдань та проблематики семіотики та інтерсеміотики, що вивчає природну мову в аспекті її спільних та відмінних рис з іншими знаковими системами; сприяти <i>формуванню у аспірантів здатності</i> визначати певну інтерпретаційну модель перекладу з метою перекодування інформації з однієї знакової системи в іншу.</p>																		
<p>Перелік тем лекційних і семінарських занять</p>	<p>Змістовий модуль 1. <i>Основи семіотичних та інтерсеміотичних студій у перекладознавстві</i></p> <table border="1" data-bbox="416 1003 1533 1395"> <thead> <tr> <th data-bbox="416 1003 1158 1037"><i>Лекції</i></th> <th data-bbox="1158 1003 1533 1037"><i>Семінари</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="416 1037 1158 1104">1. Семіотика як міждисциплінарна наука</td> <td data-bbox="1158 1037 1533 1245" rowspan="3">1. Переклад і міжкультурна комунікація</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1104 1158 1171">2. Семіотичний підхід до аналізу інформаційного суспільства</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1171 1158 1245">3. Проблеми сучасної семіотики в аспекті взаємодії мови та культури у перекладознавчій перспективі</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1245 1158 1312">4. Дискурс як семіотичний процес</td> <td data-bbox="1158 1245 1533 1395" rowspan="2">2. Відтворення лінгвокультурного коду в аспекті інтерсеміотичного перекладу</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1312 1158 1395">5. Інтерсеміотика як галузь культурологічних досліджень</td> </tr> </tbody> </table> <p>Змістовий модуль 2. <i>Теоретико-методологічні підходи до аналізу інституційних дискурсів у перекладі</i></p> <table border="1" data-bbox="416 1395 1533 1854"> <tbody> <tr> <td data-bbox="416 1395 1158 1462">6. Концептуальні підходи до розгляду дискурсу в перекладознавстві</td> <td data-bbox="1158 1395 1533 1590" rowspan="2">3. Креолізовані дискурси / тексти: практика інтерсеміотичного перекладу</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1462 1158 1529">7. Чинник асиметрії культур у перекладознавстві</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1529 1158 1597">8. Когнітивний простір мовної свідомості в інтерсеміотичному перекладі</td> <td data-bbox="1158 1590 1533 1794" rowspan="2">4. Інтерпретація знаків в інтерсеміотичному перекладі</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1597 1158 1664">9. Моделювання процесу розуміння тексту людиною</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1664 1158 1854">10. Технологія інтерсеміотичного перекладу</td> <td data-bbox="1158 1794 1533 1854">5. Модульний тест</td> </tr> </tbody> </table>		<i>Лекції</i>	<i>Семінари</i>	1. Семіотика як міждисциплінарна наука	1. Переклад і міжкультурна комунікація	2. Семіотичний підхід до аналізу інформаційного суспільства	3. Проблеми сучасної семіотики в аспекті взаємодії мови та культури у перекладознавчій перспективі	4. Дискурс як семіотичний процес	2. Відтворення лінгвокультурного коду в аспекті інтерсеміотичного перекладу	5. Інтерсеміотика як галузь культурологічних досліджень	6. Концептуальні підходи до розгляду дискурсу в перекладознавстві	3. Креолізовані дискурси / тексти: практика інтерсеміотичного перекладу	7. Чинник асиметрії культур у перекладознавстві	8. Когнітивний простір мовної свідомості в інтерсеміотичному перекладі	4. Інтерпретація знаків в інтерсеміотичному перекладі	9. Моделювання процесу розуміння тексту людиною	10. Технологія інтерсеміотичного перекладу	5. Модульний тест
<i>Лекції</i>	<i>Семінари</i>																		
1. Семіотика як міждисциплінарна наука	1. Переклад і міжкультурна комунікація																		
2. Семіотичний підхід до аналізу інформаційного суспільства																			
3. Проблеми сучасної семіотики в аспекті взаємодії мови та культури у перекладознавчій перспективі																			
4. Дискурс як семіотичний процес	2. Відтворення лінгвокультурного коду в аспекті інтерсеміотичного перекладу																		
5. Інтерсеміотика як галузь культурологічних досліджень																			
6. Концептуальні підходи до розгляду дискурсу в перекладознавстві	3. Креолізовані дискурси / тексти: практика інтерсеміотичного перекладу																		
7. Чинник асиметрії культур у перекладознавстві																			
8. Когнітивний простір мовної свідомості в інтерсеміотичному перекладі	4. Інтерпретація знаків в інтерсеміотичному перекладі																		
9. Моделювання процесу розуміння тексту людиною																			
10. Технологія інтерсеміотичного перекладу	5. Модульний тест																		

Система оцінювання результатів навчання	<p>Семестровий контроль проводиться у формі заліку за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом і графіком навчального процесу.</p> <p>Поточний контроль успішності аспірантів здійснюється на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми. Поточне оцінювання здійснюється за накопичувальною системою.</p>	
Критерії оцінювання аудиторної роботи студента (на семінарському занятті) (Максимальна кількість балів - 40)	Активна участь у роботі семінару як індивідуально, так і в групі, підготовлена доповідь, повідомлення, презентація, ситуативний виступ, які відповідають змісту семінару, цікавий коментар, участь в обговоренні інших виступів, правильно виконані практичні завдання.	10 балів «відмінно»
	Участь у роботі семінару як індивідуально, так і в групі, підготовлена доповідь, виступ, презентація, ситуативний виступ, переважно правильно виконані практичні завдання.	8 балів «добре»
	Пасивна участь у роботі семінару переважно у групі, інформаційне повідомлення чи коментар демонструють початковий рівень опрацювання теми, некоректне виконання практичних завдань.	6 балів «задовільно»
	Пасивна участь у роботі семінару, виступ, презентація не підготовлені взагалі, неправильне виконання практичного завдання	4 бали «незадовільно»
	Неявка на семінарські заняття	0 балів
Критерії оцінювання результатів виконання модульної контрольної роботи студента (Максимальна кількість балів - 50)	Модульна контрольна робота включає 2 завдання , кожне з яких оцінюється за такими критеріями .	
	Вичерпна, змістовна, логічна та послідовна за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання завдання.	23-25 балів «відмінно»
	Відповідь правильна, повна, змістовна, послідовна, але містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв'язання проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.	18-22 бали «добре»
	Відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки в розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.	15-17 балів «задовільно»
	Відповідь поверхнева, є багато помилок у розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.	14 балів «незадовільно»
Критерії оцінювання самостійної роботи студента (Максимальна кількість балів - 10)	Вимоги до проектної роботи розміщено на сайті кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови https://translationstudy.knlu.edu.ua/	
	Проектне завдання презентовано на високому рівні; теоретичний матеріал подано вичерпно, охоплено широке коло проблем; активна участь аспіранта під час обговорення проблем, які винесено для самостійного опрацювання, використано мультимедійні засоби; наявний повний план-конспект; виконано практичні завдання.	9-10 балів «відмінно»
	Проект презентовано з незначними недоліками, теоретичний матеріал викладено поверхнево; активна участь в обговорення питань, які винесено на самостійне опрацювання; наявний план-конспект; добре виконано практичні завдання.	7-8 балів «добре»
	Проект презентовано зі значними недоліками, теоретичну проблему недостатньо розкрито; низький рівень активності під час обговорення питань, що винесені на самостійне опрацювання; загалом виконані практичні завдання.	5-6 балів «задовільно»
	Проект презентовано зі значними недоліками, теоретичний матеріал не розкриває проблематику питання; практичні завдання виконано з помилками.	1-3 бали «незадовільно»

Політика курсу

Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очної(денної і вечірньої) і заочної) аспіранти зобов'язані **відвідувати аудиторні заняття** і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

У разі неможливості аспірантам вечірньої та заочної форми здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають **індивідуальний графік відвідувань** (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи. Графік повинен бути затверджений проректором з наукової роботи.

Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх **відпрацювати**. Процедура та форми терміни відпрацювання аспірантами денної форми здобуття освіти пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови і доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання.

Під час роботи над письмовими роботами не допустимо **порушення академічної доброчесності**. Зокрема: ● використання в роботі чужих текстів чи окремих фрагментів без належного посилання на джерело, зі змінами окремих слів чи речень; ● використання перефразованих чужих ідей без посилання на їх авторів; ● несамостійне виконання будь-яких навчальних завдань (якщо це не передбачено вимогами програми); ● фальсифікація результатів наукової чи навчальної роботи; посилання на джерела, які не використовувалися у роботі, ● залучення підставних осіб до списку авторів наукової чи навчальної роботи, участь таких осіб у поточній чи підсумковій оцінці знань.

Основні **види відповідальності аспірантів** за порушення академічної доброчесності: ● повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо); ● повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; ● відрахування із закладу освіти; ● позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Рекомендована література

Основна:

1. Коптілов В.В. (2003). Теорія і практика перекладу: Навч. посібник для студентів. Київ: Юніверс, 280 с.
2. Селіванова О.О. (2008). Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми: підручник. Полтава: Довкілля.
3. Cunico Sonia, Munday Jeremy (2016). Translation and Ideology. London Routledge P. 232. DOI <https://doi.org/10.4324/9781315538211>
4. Faiq Said (2018). Discourse in Translation London. Routledge. P. 242. DOI <https://doi.org/10.4324/9781315098791>
5. Jakobson R. (1959). On Linguistic Aspects of Translation. On Translation / ed. R. A. Brower. Harvard University Press. P. 232-239.
6. Newmark P. (2003). Textbook of Translation. Longman.
7. Pârlog, Aba-Carina (2019). Intersemiotic Translation. Literary and Linguistic Multimodality. Palgrave Pivot. P. 80.
8. Snell-Hornby M. (2006). The Turns of Translation Studies: New Paradigms or Shifting Viewpoints? Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. 205 p.
9. Vasso Giannakopoulou (2019). Introduction: Intersemiotic Translation as Adaptation. In Memoriam of Laurence Raw. Adaptation, Volume 12, Issue 3, Pp. 199–205, <https://doi.org/10.1093/adaptation/apz023>
10. Zhang H. (2023). Exploring Intersemiotic Translation Models A Case Study of Ang Lee's Films. Routledge Advances in Translation and Interpreting Studies. 1st ed.

Додаткова:

1. Ребрій О.В. (2012). Сучасні концепції творчості у перекладі: монографія. Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. 376 с.
2. Anderson, J., & Lotman, M. K. (2018). Intrasemiotic translation in the emulations of ancient art: On the example of the collections of the University of Tartu Art Museum. Semiotica, 1-24. <https://doi.org/10.1515/sem-2016-0118>
3. Apter, Ronnie and Mark Herman (2016). Translating for Singing. London: Bloomsbury.
4. Bassnett, S. (2014). Translation Studies. (4th ed.). London: Routledge.
5. Buckland, W. (2000). The Cognitive Semiotics of Film. Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press.
6. Campbell, M., & Vidal, R. (2018). The translator's gaze: Intersemiotic translation as

- transactional process. In M. Campbell, & R. Vidal (Eds.), *Translating Across Sensory and Linguistic Borders: Intersemiotic Journeys Between Media*, pp. 1-36. Springer International Publishing AG. https://doi.org/10.1007/978-3-319-97244-2_1
7. Connelly, Heather (2019). *Beyond Representation: Translation Zone(s) and Intersemiotic Translation*. In: *Translating across Sensory and Linguistic Borders Intersemiotic Journeys between Media*. Palgrave Macmillan, Cham, pp. 217-246
 8. Dicerto, Sara (2015). *Multimodal Pragmatics: Building a New Model for Source Text Analysis*. PhD diss., University of Surrey, UK.
 9. Francesconi, S. (2017). Dynamic intersemiosis as a humour-enacting trigger in a tourist video. *Visual Communication*, 16(4), 395-425. <https://doi.org/10.1177%2F1470357217716378>
 10. Halliday, M. A. K., Hasan, R. (1991). *Language, Context and Text: Aspects of Language in a Social- Semiotic Perspective*. Oxford: Oxford University Press.
 11. Jewitt, C., & Oyama, R. (2001). Visual meaning: A social semiotic approach. In T. van Leeuwen & C. Jewitt (Eds.), *Handbook of visual analysis* (pp. 134–156).
 12. Kaźmierczak Marta (2018). *Przekładaniec. From Intersemiotic Translation to Intersemiotic Aspects of Translation*. pp.7-35.
 13. Kubilay Aktulum (2017). What Is Intersemiotics? A Short Definition and Some Examples. *International Journal of Social Science and Humanity*, 7 (1).
 14. Kurniasih Nia, Nuriman Harry, Jaelani Jejen (2019). A Verbal-Visual Intersemiotic Translation Model of Advertisement Slogans ILMU KOMUNIKASIVOLUME 16, NOMOR 1, 1-18
 15. Mossop, Brian (2016a). “‘Intralingual translation’: A useful concept?” *Across Languages and Cultures* 17 (1): 1–24.
 16. Mossop, Brian (2017b). “Invariance orientation: Identifying an object for translation studies.” *Translation Studies* 10 (3): 329–356.
 17. Mossop, Brian (2017c). “When translation is not about meaning.” *Babel* 63 (5): 621–642.
 18. Mossop, Brian (2019d). ‘Intersemiotic translating’. *Time for a rethink? Translation and Interpreting Studies* Vol. 14:1 pp. 75–94
 19. Munday, J. (2012). *Introducing Translation Studies: Theories and Applications*, 3rd edition. London and New York: Routledge.
 20. Olimpia G. Loddo (2023). *Intersemiotic Legal Translation*. In *Law and Visual Jurisprudence Series*, vol. 11. Switzerland: Springer. 119 pp.
 21. O’Halloran, K., Tan, S., & Wignell, P. (2016). Intersemiotic Translation as Resemiotisation: A Multimodal Perspective. *Signata*, 7, pp. 199-229.
 22. O’Toole, M. (1995). A systemic-functional semiotics of art. In P. Fries & M. Gregory (Eds.), *Discourse in society: Systemic functional perspectives* (Vol. L, pp. 159–179). Norwood, NJ: Ablex.
 23. Pérez-González, Luis (2014). “Multimodality in Translation and Interpreting Studies” in *A Companion to Translation Studies*, Sandra Bermann and Catherine Porter (eds), Chichester, Wiley- Blackwell: 119-31.
 24. Perdikaki, K. (2017). "Towards a model for the study of film adaptation as intersemiotic translation" in *TRAlinea Special Issue: Building Bridges between Film Studies and Translation Studies*
 25. Petrilli, S. & Meng Ji. (Ed.) (2023). *Intersemiotic Perspectives on Emotions Translating across Signs, Bodies and Values*. Routledge.
 26. Petrilli, S. & Zanolettis, M. (2023). Intersemiotic approaches. *The Routledge Handbook of Translation Theory and Concepts* (1st ed.). Routledge.
 27. Pitkäsalo, Eliisa, and Laura Kalliio-maa-Puha (2019). “Democratizing Access to Justice: The Comic Contract as Intersemiotic Translation.” *Translation Matters* 1 (2): 30–42.
 28. Pym, A. (2014). *Exploring Translation Theories*, 2nd edition. London and New York: Routledge
 29. Queiroz, J., & Atã, P. (2019a). Intersemiotic translation, cognitive artefact, and creativity. *Adaptation*, 12(3), 298- 314. <https://doi.org/10.1093/adaptation/apz001>
 30. Queiroz, J., & Atã, P. (2019b). *Intersemiotic Translation as a Creative Thinking Tool*. 1st Edition Routledge.
 31. Royce, T. (1998a). *Visual-verbal intersemiotic complementarity in The Economist Magazine*. Unpublished doctoral dissertation, University of Reading, United Kingdom.
 32. Zlatev, J. (2015). Chapter 47: Cognitive Semiotics. In P. P. Trifonas, *International Handbook of Semiotics*, pp. 1043-1067. Dordrecht, Holland: Springer Science+Business Media.